

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 21 stycznia 2022 r.

**w przedmiocie przedstawienia istotnego poglądu dla sprawy w postępowaniu
przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie sygn. akt K 7/21**

Na podstawie art. 63⁵ § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.), w związku z art. 186 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.) oraz art. 36 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 2393), w związku z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2021 r. poz. 269), Krajowa Rada Sądownictwa postanawia:

przedstawić istotny dla sprawy pogląd do postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie sygn. akt K 7/21 o następującej treści:

Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5, 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 z późn. zm.), zwanej dalej jako: „Konwencja” jest niezgodny z przepisami Konstytucji RP w zakresie jakim:

- a) **upoważnia Europejski Trybunał Praw Człowieka, zwany dalej jako: „ETPCz”; do wykreowania na gruncie prawa krajowego, podlegającego ochronie sądowej prawa podmiotowego sędziego do zajmowania funkcji administracyjnej sądownictwa powszechnego Rzeczypospolitej Polskiej, co jest niezgodne z art. 8 ust. 1, art. 89 ust. 1 pkt 2 i art. 176 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zwanej dalej jako: „Konstytucja RP”;**
- b) **zawarta w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji przesłanka „sąd ustanowiony ustawą” nie uwzględnia będących podstawą ustanowienia sądu powszechnie obowiązujących przepisów Konstytucji RP oraz ustaw a także ostatecznych i powszechnie obowiązujących**

wyroków polskiego Trybunału Konstytucyjnego, co jest niezgodne z art. 89 ust. 1 pkt 2, art. 176 ust. 2, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 w związku z art. 187 ust. 4 oraz art. 190 ust. 1 Konstytucji RP;

- c) dopuszcza dokonywanie przez sądy krajowe lub międzynarodowe wiążącej oceny zgodności z Konstytucją RP i Konwencją ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy dotyczącej Krajowej Rady Sądownictwa, by w ten sposób ustalić spełnienie przesłanki zawartej w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji – „sądu ustanowionego z ustawą”, co jest niezgodne z art. 188 ust. 1 Konstytucji RP.

UZASADNIENIE

I

Wnioskiem z dnia 9 listopada 2021 r. Prokurator Generalny powziął wątpliwość co do zgodności z polską ustawą zasadniczą art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji. Swoje stanowisko Prokurator Generalny uzasadniał najnowszym orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka tj. (a) wyrokiem z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie *Broda i Bojara p-ko Polsce* (skarga nr 26691/18) oraz (b) wyrokiem z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz p-ko Polce* (skarga nr 43447/19). W ocenie Prokuratora Generalnego w ww. orzeczeniach ETPCz samodzielnie wywiódł, w oparciu o art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji kompetencję quasi-prawodawczą polegającą na prawie do decydowania o istnieniu materialnych praw jednostki na gruncie prawa krajowego, niezależnie od postanowień tego prawa, w tym tych o charakterze konstytucyjnym. Zdaniem Prokuratora Generalnego jest to nie do pogodzenia z postanowieniami Konstytucji RP. Prokurator Generalny podniósł, że dokonana przez ETPCz ocena zdecydowanie wykraczała poza interpretację przepisów Konwencji *de facto* stanowiąc interpretację przepisów Konstytucji RP, w zakresie kształtowania składu Krajowej Rady Sądownictwa.

II

Z uwagi na fakt, iż przedmiot postępowania sygn. akt K 7/21 dotyczy zagadnienia nierozdzielnie związanego z zasadami niezależności sądów oraz niezawisłości sędziów, a ponadto co wynika z orzeczeń ETPCz sposobu wyboru członków Krajowej Rady

Sądownictwa oraz jej ustrojowej pozycji w systemie organów władzy publicznej, Rada stwierdza, iż w pełni uzasadnione jest przedstawienie – na podstawie art. 63⁵ § 1 k.p.c., w związku z art. 186 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 36 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, w związku z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa, istotnego dla sprawy poglądu.

III

1. Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że **powołanie oraz odwołanie prezesa sądu powszechnego jest czynnością organizacyjno-porządkową realizowaną w ramach administracji sądowej w zakresie, o którym mowa w art. 8 pkt 2 z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2072 z późn. zm.), zwanej dalej jako: „upusp”, tj. czynnością służącą zapewnieniu właściwego toku wewnętrznego urzędowania sądu, bezpośrednio związanego z wykonywaniem przez sąd zadań sprawowania wymiaru sprawiedliwości oraz wykonywania innych zadań z zakresu ochrony prawnej, podejmowaną jednak przez Ministra Sprawiedliwości na podstawie art. 23–25 powyższej ustawy, w związku z art. 24 ust. 3 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1893 z późn. zm.).**

2. Uzasadniając powyższe stanowisko Rada w pierwszej kolejności wskazuje, że **prezes sądu jest sędzią (ergo osobowym substratem sądu), który z uwagi na sprawowanie omawianej funkcji czasowo jest wyposażony w określone – dodatkowe kompetencje i obowiązki związane z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej.** Wspomniane dodatkowe kompetencje oraz obowiązki wiążą się z realizacją przez ten podmiot:

- 1) czynności z zakresu działalności organizacyjno-porządkowej, którą wyznacza art. 11 § 2 upusp, zaś szczegółowo m.in. przepisy Działu III Rozdziału 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. – Regulamin urzędowania sądów powszechnych (t.j. Dz.U. 2021 r. poz. 2046 z późn. zm.), zwanego dalej jako: „rusp”, a niekiedy również przez przepisy procesowe – *vide* art. 47 § 4, art. 131 § 3 k.p.c.;
- 2) działalnością z zakresu sprawowania nadzoru administracyjnego, zarówno wobec tzw. sądów niższych, wyznaczonych przez art. 37a upusp, jak również wobec komorników sądowych art. 167 z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 850 z późn. zm.).

- 3) działalności (w zakresie wyznaczonym przez art. 22 upusp) jako jednego z organów sądu organu sądowego (organu władzy publicznej) wykonującego m.in. czynności:
- a) zarządcze (względem sądu, sędziów, asesorów oraz referendarzy sądowych) art. 22 § 1 pkt 1 lit. aa i c upusp,
  - b) z zakresu reprezentacji sądu art. 22 § 1 pkt 1 upusp, oraz art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 75 z późn. zm.),
  - c) z zakresu prawa pracy – art. 22 § 1 pkt 1 lit. b; § 34 ust. 1 pkt 1, 6 i 7 oraz § 42 rusp; w związku z art. 161 i 163 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1320 z późn. zm.) oraz art. 67 § 1 upusp,
  - d) z zakresu ochrony danych osobowych § 30 ust. 1 pkt 10 rusp,
  - e) z zakresu ochrony informacji niejawnych § 30 ust. 1 pkt 12 rusp,
  - f) analityczne – art. 22 § 1 pkt 2 upusp,
  - g) związane z powszechnym obowiązkiem obrony § 30 ust. 1 pkt 11 rusp.

3. Nie może budzić wątpliwości, że powyższa aktywność w żadnym wypadku nie może być klasyfikowana jako sprawowanie wymiaru sprawiedliwości. Przeciwnie jest to aktywność dodatkowa względem sprawowania wymiaru sprawiedliwości, na co wskazuje § 68 ust. 1 pkt 2 lit. f rusp, na podstawie którego sędzia pełniący funkcję prezesa (wiceprezesa, sędziego delegowanego do Krajowej Rady Sądownictwa) otrzymuje zmniejszony procent przydziału spraw wpływających do danego wydziału w sądzie.

4. Dodatkowym argumentem uzasadniającym powyższe stanowisko jest norma wynikająca z przepisów art. 23-25 upusp, regulujących procedurę powołania prezesów oraz wiceprezesów sądów powszechnych. Zgodnie z nimi prezesem sądu nie musi być sędzia sądu danej instancji lecz również sędzia sądu niższego oraz sądu wyższego. Wskazane przepisy w szczególny sposób dowodzą braku związków wynikających z pełnienia funkcji prezesów (wiceprezesów) sądów ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości, a w konsekwencji z zasadą niezależnością sądów i niezawisłością sędziów. Wskazując na powyższe nie można zapomnieć, że powołanie na ww. funkcję sędziego sądu wyższego bądź niższego nie powoduje automatycznie przyznanie mu prawa do orzekania w tymże sądzie, a także nie pozbawia prawa do orzekania w sądzie macierzystym.

5. Stąd też pełnienie funkcji prezesa sądu nie ma żadnego związku ze sprawowaniem wymiaru sprawiedliwości. Z samej swojej pozaorzeczniczej natury cechuje

się (choć w ograniczonym zakresie) hierarchicznym podporządkowaniem art. 22 § 2 upusp. Nie można zatem sprawowania ww. funkcji wiązać z zasadą separacji władzy sądowniczej od władzy wykonawczej i ustawodawczej. Innymi słowy związki z ww. władzami są dopuszczalne, o ile jednak nie wkraczają w sposób sprawowania przez sądy wymiaru sprawiedliwości, a więc nie naruszają zasad niezależności (orzeczniczej) sądów oraz niezawisłości sędziowskiej.

IV

1. Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że **ustrojowo-prawna pozycja prezesa (wiceprezesa) sądu powszechnego nie znajduje konstytucyjnej podstawy prawnej, przez co – stosownie do art. 176 ust. 2 Konstytucji RP – jest regulowana w drodze ustaw normujących ustrój poszczególnych rodzajów sądów.**

2. Artykuł 176 ust. 2 Konstytucji RP stanowi, iż ustrój sądów oraz właściwość i postępowanie przed nimi regulują ustawy. Zważywszy na ustrojowo-prawną pozycję prezesa (wiceprezesa) sądu powszechnego, Krajowa Rada Sądownictwa stoi na stanowisku, iż jest to zagadnienie o *stricte* ustrojowym charakterze, a więc takie, którego regulacja może nastąpić wyłącznie w drodze ustawy. Wskazując na powyższe nie sposób przeoczyć art. 183 ust. 3 oraz art. 185 Konstytucji RP, na podstawie których do rangi organów konstytucyjnych zostali podniesieni Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego oraz Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego. Tym samym również w ww. zakresie Konstytucja RP nakreśliła ustrój tychże sądów. Powyższe przepisy nie stanowią jednak żadnej podstawy do stwierdzenia, że analogiczny ustrój musi występować w sądach powszechnych, wojskowych oraz „innych” sądów administracyjnych, w konsekwencji na wyprowadzenie tezy, że kadencja prezesa (wiceprezesa) sądu powszechnego ma jakąkolwiek konstytucyjną podstawę prawną.

3. Na podstawie art. 176 ust. 2 Konstytucji RP ustawodawca ma swobodę m.in. w sposobie kształtowania sprawowania przez prezesów (wiceprezesów) sądów swoich funkcji nie wyłączając z tego także kwestii ich kadencji. Innymi słowy może on (w dowolnym momencie) uznać, że ustrój sądów powszechnych będzie odmienny od ustroju sądów wojskowych, administracyjnych czy Sądu Najwyższego i na tej podstawie np. dokonać likwidacji poszczególnych bądź wszystkich organów sądów tworząc w ich miejsce nowe organy, bądź też dokonywać scalenia funkcji przynależnych obecnie poszczególnym organom sądów w jednym organie etc. Jedynym wymogiem jaki ogranicza w tym wypadku ustawodawcę jest obowiązek respektowania art. 173, 175, 177, 182 i 184 Konstytucji RP. Przepisy art. 183 ust. 3 oraz art. 185 Konstytucji RP nie będą w tym wypadku z racji

swojego zakresowego charakteru – stanowiły jakiegokolwiek podstawy prawnej |do formułowania roszczeń bądź wskazówek legislacyjnych dla ustawodawcy.

V

1. Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że **konstytucyjny organ władzy publicznej – Krakowa Rada Sądownictwa z racji zespolenia w sobie przedstawicieli władzy ustawodawczej, władzy wykonawczej oraz władzy sądowniczej oraz enumeratywnego wymienienia w art. 10 ust. 2 Konstytucji RP podmiotów tworzących władzę sądowniczą; nie stanowi „dodatkowego” podmiotu wchodzącego w skład władzy sądowniczej.**

2. Konstytucyjną podstawą dla funkcjonowania Krajowej Rady Sądownictwa stanowią art. 179 oraz art. 186 i 187 Konstytucji RP. Najistotniejszy jest w tym wypadku jest ostatni z przytoczonych wyżej przepisów. Artykuł 187 Konstytucji RP, w ramowy sposób reguluje urządzenie Rady, dekretując w ust. 1 iż w jej skład wchodzi przedstawiciele legislatywy, egzekutywy i judykatury. Ponadto w ust. 4 wskazując, że szczegółowe postanowienia w zakresie ustroju, działania, tryb pracy oraz sposób wyboru jej członków mają być unormowane w ustawie. Choć przepisy ustawiające Radę znalazły się w Rozdziale VII Konstytucji RP zatytułowanym „Sądy i Trybunały”, w części opatrzonej tytułem „Sądy”. To jednak okoliczność ta nie może wpływać na przyporządkowanie Rady w poczet judykatury. Wynika to z wymienienia w art. 10 ust. 2 Konstytucji RP podmiotów tworzących poszczególne władze. Zgodnie z tym przepisem władzę sądowniczą tworzą wyłącznie sądy oraz trybunały. Zaliczenie zatem Krajowej Rady Sądownictwa „dodatkowego” podmiotu współtworzącego władzę sądowniczą byłoby nie do pogodzenia z powyższym przepisem. Również zadania wykonywane przez Radę wykluczają taką możliwość. Rada nie tylko nie sprawuje wymiaru sprawiedliwości, co więcej jej aktywność nie przybiera formy orzeczeń (która to jest charakterystyczna dla sposobu działania podmiotów władzy sądowniczej).

3. Dodatkowym, a zarazem przeważającym argumentem za brakiem możliwości przyporządkowania Rady w poczet władzy sądowniczej jest jej skład. Jak wcześniej wskazano w skład Rady wchodzi przedstawiciele władzy ustawodawczej, wykonawczej oraz sądowniczej. Jest to element przesądający, gdyż w jego wyniku Rada nie spełnia podstawowej cechy władzy sądowniczej, czyli separacji od legislatywy i egzekutywy, o której mowa w art. 173 Konstytucji RP. Bez znaczenia jest przy tym fakt, iż w ślad za art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji RP przedstawiciele judykatury stanowią najliczniejszą jej reprezentację. Należy bowiem pamiętać, że wszyscy członkowie Rady są zrównani w prawach i obowiązkach wynikających z faktu zasiadania w tymże gremium.

4. Mając powyższe na uwadze Krajowa Rada Sądownictwa ze względu na szczególną pozycję ustrojową oraz zadania jakie realizuje wyłamuje się spod tradycyjnego trójpodziału władzy, nie pozwalając się przypisać do którejkolwiek z władz. Potwierdza to art. 10 ust. 2 Konstytucji RP nieprzypisujący jej do żadnej z nich.

VI

1. Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że **art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji w zakresie jakim upoważnia ETPCz; do wykreowania na gruncie prawa krajowego, podlegającego ochronie sądowej prawa podmiotowego sędziego do zajmowania funkcji administracyjnej sądownictwa powszechnego Rzeczypospolitej Polskiej, jest niezgodny z art. 8 ust. 1, art. 89 ust. 1 pkt 2 i art. 176 ust. 2 Konstytucji RP.**

2. W przytoczonym we wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 9 listopada 2021 r. wyroku ETPCz z dnia 29 czerwca 2021 r. w sprawie *Broda i Bojara p-ko Polsce* (skarga nr 26691/18), Trybunał - opierając się o art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji - uznał, iż kwestia kadencji prezesów i wiceprezesów sądów winna podlegać ochronie sądowej. Tym samym zastosowanie przez Ministra Sprawiedliwości art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 12 lipca 2017 r. o zmianie ustawy Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1452) – przepisu, na podstawie którego prezesi oraz wiceprezesi sądów powołani na podstawie uprzednio obowiązujących przepisów w okresie 6 miesięcy od wejścia w życie ww. nowelizacji mogli zostać odwołani przez Ministra Sprawiedliwości bez zachowania wymogów określonych w art. 27 upusp; stanowiło w ocenie Trybunału z uwagi na brak możliwości zaskarżenia tejże czynności – naruszenie art. 6 ust. 1 Konwencji.

3. Biorąc pod uwagę wcześniej zaprezentowany charakter powołania oraz odwołania prezesa sądu będącym przecież czynnością organizacyjno-porządkową realizowaną w ramach administracji sądowej w zakresie, o którym mowa w art. 8 pkt 2 upusp, Trybunał opierając się o art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji ETPCz dokonał w istocie kreacji na gruncie prawa krajowego podlegającego ochronie sądowej nowego prawa podmiotowego. Przez co art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji stał się przepisem o prawotwórczym charakterze *de facto* zasadniczo zmieniającym ustrój sądów powszechnych w Polsce.

4. Wynikający z powyższej sprawy precedens jest nie do pogodzenia z art. 89 ust. 1 pkt 2, Konstytucji RP. Stosownie do niego jeżeli umowa międzynarodowa dotyczy wolności, praw lub obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji jej ratyfikacja

oraz wypowiedzenie wymaga uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie. Ratyfikując w 1993 roku Konwencję Rzeczypospolita Polska nie wyraziła zgody, aby na mocy jej przepisów ustroj sądownictwa polskiego był kształtowany przez prawotwórcze orzeczenia ETPCz, wydane w oparciu o art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji. Słuszne jest zatem stanowisko Prokuratora Generalnego iż: *ustawowa zgoda nie jest bowiem blankietowa, na każdorazową treść ratyfikowanej umowy, lecz dotyczy określonej treści umowy, co pociąga za sobą konieczność wyrażenia zgody w tej samej formie w każdym przypadku zmiany umowy, wykraczającej poza interpretację traktatu.*

5. Artykuł 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji o czym świadczy przytoczony wcześniej wyrok ETPCz stał się jednak przepisem prawotwórczym w stosunku do ustroju sądownictwa powszechnego. Jest to nie do pogodzenia również z art. 176 ust. 2 w związku z art. 8 ust. 1 Konstytucji RP. Przepis ten *expressis verbis* dekretuje, iż regulacja ustroju sądownictwa w Polsce należy do wyłącznej kompetencji ustawodawcy, który w tym zakresie obowiązany jest przestrzegać zapisów ustawy zasadniczej w tym zakresie zarysowujących tenże ustroj. Uchybienie powyższemu przepisowi prowadzi również do zakwestionowania zawartej w art. 8 ust. 1 Konstytucji RP nadrzędnej roli ustawy zasadniczej oraz jej zapisów w odniesieniu do ustroju Rzeczypospolitej Polskiej. Ostatecznie więc wydane w oparciu o ww. przepis Konwencji orzeczenia ETPCz zostały wydane *ultra vires*. To zaś skutkuje ich bezskutecznością, gdyż wykraczają poza treść Konwencji, której w momencie ratyfikacji Rzeczypospolita Polska stała się stroną.

6. Artykuł 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji w zakresie jakim kreuje on na gruncie prawa krajowego nowego rodzaju prawo podmiotowe wobec jednoznacznego brzemienia art. 176 ust. 2 Konstytucji RP jest nie do pogodzenia z art. 8 ust. 1 Konstytucji RP nawet przy uwzględnieniu tzw. przyjaznej wykładni prawa. Wykładnia taka co podniósł Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 16 listopada 2011 r., sygn. akt SK 45/09 (OTK-A 2011 nr 9 poz. 97) nie może prowadzić do rezultatów sprzecznych z wyraźnym brzmieniem norm konstytucyjnych, gdyż prowadziłyby do zaprzeczenia nadrzędnej roli Konstytucji RP jaka została zawarta w art. 8 ust. 1 Konstytucji. Ostatecznie więc słuszny jest zarzut Prokuratora Generalnego, iż o ile prawa wynikające z Konwencji mają charakter niezmienny, o tyle dynamiczna wykładania jej zapisów nie może prowadzić do zamiany charakteru umowy międzynarodowej, w tym wypadku przekazania kompetencji organów władzy publicznej do organizacji międzynarodowej, a w konsekwencji dokonać zmian polskim w systemie ustrojowym. Objęcie ustroju sądów zasadą wyłączności ustawy koresponduje z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP, z którego wynika, że przeniesienie regulacji dotyczącej

ustroju sądów (statusu sędziów) na poziom umowy międzynarodowej o ile w ogóle dopuszczalne z punktu widzenia art. 176 ust. 2 Konstytucji RP – musiałyby się odbyć poprzez ratyfikację takiej umowy za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

VII

1. Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że **art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji, w zakresie jakim zawarta w nim przesłanka „sąd ustanowiony ustawą” nie uwzględnia, będących podstawą ustanowienia sądu, powszechnie obowiązujących przepisów Konstytucji RP oraz ustaw a także ostatecznych i powszechnie obowiązujących wyroków polskiego Trybunału Konstytucyjnego, jest niezgodny z art. 89 ust. 1 pkt 2, art. 176 ust. 2, art. 179 w związku z art. 187 ust. 1 w związku z art. 187 ust. 4 oraz art. 190 ust. 1 Konstytucji RP.**

2. Przyjęcie za punkt wyjścia art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji wnioskowania powodującego stwierdzenie, iż zawarta w przepisie tym przesłanka sądu ustanowionego ustawą stanowi samodzielną tj. dokonaną w oderwaniu od Konstytucji RP, ustaw oraz orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, podstawę do kontroli przez ETPCz ustroju wymiaru sprawiedliwości jest nie do pogodzenia z przytoczonymi wyżej przepisami ustawy zasadniczej.

3. Uznanie, iż na mocy powyższego przepisu możliwa jest ingerencja *ultra vires* polegająca na twórczej wykładni przepisów Konstytucji RP przez ETPCz, z jedynie wybiórczym odniesieniem się do dorobku orzeczniczego zapadłego w przedmiotowym zakresie. Ponadto, że przepis ten zawiera prawo do oparcia się ww. zakresie na orzeczeniach uznanych przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodne z Konstytucją RP, a więc *de facto* prawo do przywrócenie im mocy prawnej jest niezgodne z przytoczonymi wyżej przepisami Konstytucji RP. Sytuacja taka wyłania się z wydanego w oparciu o art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji wyroku ETPCz z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie *Reczkowicz p-ko Polce* (skarga nr 43447/19). W wyroku tym ETPCz nie tylko w wybiórczy sposób odwołał się do dorobku orzeczniczego Trybunału Konstytucyjnego, ale i całkowicie pominął najnowsze stanowisko trybunału zawarte w wyroku z dnia 20 czerwca 2017 r., sygn. akt K 5/17 oraz wyroku z dnia 25 marca 2019 r. sygn. K 12/18. Co więcej podczas wyrokowania ETPCz oparł się o uchwałę połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. sygn. akt BSA I 4110 1/20, która to została wyrokiem TK z dnia 20 kwietnia 2020 r. sygn. akt U 2/20 uznana za podjętą poza kompetencjami Sądu Najwyższego oraz naruszająca art. 6 ust. 1 Konwencji (*sic!*).

Ponadto w oparciu o ww. przepis Konwencji ETPCz dokonał weryfikacji aktu powołania sędziów przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Ostatecznie więc art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji stał się podstawą do przyznania ETPCz (a w konsekwencji również sądom krajowym) prawa do badania z pominięciem Trybunału Konstytucyjnego spełnienia warunku „sądu ustanowionego w ustawie”, o którym mowa w art. 6 ust. 1 Konwencji. Dodatkowo ww. przepis stał się podstawą do kontroli i realizowania przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przynależnej mu prerogatywy, a także do przywracania mocy obowiązującej orzeczeniom uprzednio uznanym za naruszające akty wyższego rzędu (Konstytucję RP, akty prawa międzynarodowego, ustawy) *ergo de facto* do uchylania skutków orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego. Nie może budzić wątpliwości, iż w tym zakresie art. 6 ust. 1 Konwencji jest nie do pogodzenia z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP.

4. Rada podkreśla, że (co podniesiono w pkt. III, akapit 6), dynamiczna wykładania zapisów Konwencji nie może prowadzić do zamiany charakteru umowy międzynarodowej. Nie może zatem prowadzić do przekazania kompetencji organów władzy publicznej do organizacji międzynarodowej, dokonując tym samym zasadniczych zmian polskim w systemie ustrojowym, gdyż byłaby ona nie do pogodzenia z art. 89 ust. 1 pkt 4 Konstytucji RP. Jest to szczególnie ważne odniesieniu do ustroju sądownictwa, który to w ślad za art. 176 ust. 2 Konstytucji RP musi być regulowany ustawą. Ostatecznie więc o ile w ogóle byłoby to dopuszczalne przeniesienie ww. regulacji na poziom umowy międzynarodowej musiałoby się odbyć poprzez ratyfikację takiej umowy za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, co dodatkowo potwierdza art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji RP.

5. Nie do pogodzenia jest także z art. 179 Konstytucji RP jest to, że art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji został uznany jako podstawa do kontroli aktu powołania sędziego, a więc kontroli realizacji przez Prezydenta RP przynależnych mu prerogatyw. Słusznie podniósł Prokurator Generalny, iż uregulowanie na poziomie konstytucyjnym mechanizmu powołania na sędziego wskazuje, iż wyłączona jest możliwość kontroli tego typu aktów podjętych w oparciu o ww. przepis. Wolą ustrojodawcy było, aby powyższa kompetencja była limitowana wyłącznie uzyskaniem uprzedniego wniosku Krajowej Rady Sądownictwa. Realizacja powyższej prerogatywy oznacza również, że Prezydent RP, nie jest związany wnioskiem Rady, przez co to do jego wyłącznej oceny należy stwierdzenie, czy przedstawiony przez Radę kandydat spełnia ustawowe (materialne i proceduralne) warunki powołania do pełnienia urzędu. Z tego również powodu co słusznie podniósł Prokurator Generalny za niekonstytucyjne niezgodne z art. 179 Konstytucji RP należy

uznać wykreowanie, w oparciu o art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji mechanizmu kontroli tejże prerogatywy, jako ingerujące bezpośrednio w krajowe zasady ustrojowe.

6. Podjęte w oparciu o art. 6 ust. 1 Konwencji wnioskowanie – przyjęte w oderwaniu od dorobku orzeczniczego Trybunału Konstytucyjnego i faktycznie reinterpretujące zapisy Konstytucji RP poprzez przyporządkowanie Krajowej Rady Sądownictwa w poczet władzy sądowniczej Rzeczypospolitej Polskiej. Jest to niezgodne z art. 187 ust. 1 w związku z ust. 4 Konstytucji RP, w całkowity sposób pomija regulację art. 10 ust. 2 oraz art. 173 Konstytucji RP. Uznając, iż Krajowa Rada Sądownictwa stanowi jeden z organów władzy sądowniczej, oraz że jej obecny ustrój pozbawia organ ten niezależności ETPCz dokonał znaczącej ingerencji w konstytucyjny ustrój organów władzy publicznej. Zarazem mając na uwadze zadekretowany w art. 176 ust. 2 oraz w art. 187 ust. 4 Konstytucji RP nakaz regulacji ustroju sądownictwa oraz Krajowej Rady Sądownictwa wyłącznie w drodze ustawy należy stwierdzić, że – stanowiący podstawę dla orzeczeń ETPCz – art. 6 ust. 1 Konwencji narusza ww. regulacje polskiej ustawy zasadniczej. Niewątpliwie podjęte w oparciu tenże przepis wyroki ETPCz odnoszą się zarówno do władzy sądowniczej – przyporządkowując do niej Radę. Tym samym ingerują one w ustrój zarówno Rady jak i władzy sądowniczej, co wynika z treści przytaczanych przez Prokuratora Generalnego orzeczeń. Nie może budzić wątpliwości, iż ETPCz swoim orzecznictwem dążył do wywołania skutków prawnych w przedmiotowym zakresie analogicznych do tych jakie wywołuje orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, słusznie określanego w nauce prawa jako ustawodawca negatywny. Innymi słowy podjęte na podstawie art. 6 ust. 1 Konwencji wyroki ETPCz mają w swojej istocie prawotwórczy charakter, co jest nie do pogodzenia z zasadą wyłączności ustawy, wynikającą z art. 176 ust. 2 oraz w art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji RP.

VIII

1. Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, że **art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji w zakresie jakim dopuszcza dokonywanie przez sądy krajowe lub międzynarodowe wiążącej oceny zgodności z Konstytucją RP i Konwencją ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy dotyczącej Krajowej Rady Sądownictwa, by w ten sposób ustalić spełnienie przesłanki zawartej w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji – „sądu ustanowionego z ustawą”, jest niezgodny z art. 188 ust. 1 Konstytucji RP.**

2. Ze względu na fakt, iż art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji – w wyniku najnowszego orzecznictwa ETPCz – traci swoje pierwotne brzmienie

(które było przedmiotem jej ratyfikacji przez Rzeczpospolitą Polską) stając się przepisem upoważniającym ETPCz do weryfikacji sposobu wyboru, trybu działania etc. konstytucyjnych organów władzy publicznej Trybunału Konstytucyjnego oraz Krajowej Rady Sądownictwa. Ponadto stał się on przepisem w oparciu, o który ETPCz, uczynił się podmiotem mającym kompetencję do uchylecia skutków orzeczeń zapadłych przed Trybunałem Konstytucyjnym narusza art. 89 ust. 1 pkt 2, art. 179 w zw. z art. 187 ust. 1 i 4 Konstytucji RP.

3. Krajowa Rada Sądownictwa nie sprawuje wymiaru sprawiedliwości. Wynika to nie tylko z brzmienia art. 10 ust. 2, ale również z art. 175 ust. 1 Konstytucji RP. Wynikająca z art. 179 Konstytucji RP działalność Rady ma jednoznacznie publicznoprawny charakter. Brak jest podstaw do objęcia tejże aktywności ochroną prawną wynikającą z art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji. Przepis ten odnosi się jednak do spraw wynikających z praw bądź obowiązków o charakterze prywatnym (spraw cywilnych) oraz zasadności oskarżenia w wytoczonej sprawie karnej (spraw karnych). Wspomniany przepis nie może być zatem podstawą do interpretacji zakładającej, iż ww. działalność Rady ma jakikolwiek związek ze sprawowaniem przez sądy wymiaru sprawiedliwości. Podkreślić należy, że z chwilą powołania przez Prezydenta Rzeczypospolitej kandydata Rada traci wszelki związek z osobą sędziego nie może być zatem mowy, iż może ona jakkolwiek wpływać na jego niezawisłość.

4. Jak wskazano wcześniej (pkt. III, akapit 6), niezmienność praw wynikających z Konwencji ma charakter stały, jednak dynamiczna wykładania jej zapisów nie może prowadzić do zamiany charakteru umowy międzynarodowej. Ostatecznie więc nie może prowadzić do przekazania kompetencji organów władzy publicznej do organizacji międzynarodowej, dokonując tym samym zasadniczych zmian polskim w systemie ustrojowym. Podkreślić należy, iż Konstytucja RP w art. 188 w wyczerpujący sposób uregulowała sprawy podlegające wyłącznej kognicji Trybunału Konstytucyjnego. Tym samym również ustrojodawca wskazał, iż to Trybunał Konstytucyjny (i tylko on) władny jest do dokonywania wiążącej oceny zgodności ustaw z Konstytucją RP oraz umowami międzynarodowymi. W przytoczonym wcześniej wyroku TK z dnia 16 listopada 2011 r., sygn. akt SK 45/09 trybunał orzekł, że w sprawach zasadniczych, o wymiarze ustrojowym zachowuje pozycję „sądu ostatniego słowa”.

5. Mając powyższe na uwadze uznanie, iż art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji dopuszcza dokonywanie przez sądy krajowe lub międzynarodowe wiążącej oceny zgodności z Konstytucją RP i Konwencją ustaw dotyczących ustroju sądownictwa, właściwości sądów oraz ustawy dotyczącej Krajowej Rady Sądownictwa, by w ten sposób ustalić spełnienie

przesłanki zawartej w art. 6 ust. 1 zdanie pierwsze Konwencji – „sądu ustanowionego z ustawą”, jest niezgodny z art. 188 ust. 1 Konstytucji RP. Prowadzi on bowiem do istotnego ograniczenia roli Trybunału Konstytucyjnego sprowadzając podmiot ten do jednego z wielu sądów upoważnianych do wyżej wymienionego rodzaju kontroli przepisów ustawowych. Ostatecznie więc modyfikuje właściwość konstytucyjnych organów władzy publicznej, a więc i wpływa na kształt ustroju Rzeczypospolitej Polskiej.

Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa

[sędzia/Paweł Styrna